

Jaarverslag 2018

Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand

Maart 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Inleiding	5
2. Wat wilden we bereiken?	7
2.1 Onderzoek.....	7
2.2 Rekenschap.....	7
3. Wat hebben we gedaan?	9
3.1 Inventariseren onderzoeksonderwerpen	9
3.2 Onderzoek.....	9
3.3 Werving secretaris/onderzoeker	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.4 Bekendheid van de rekenkamercommissie	12
3.5 Overige activiteiten	12
4. Wat heeft dat gekost?	14
4.1 Totale baten.....	14
4.2 Totale inkomsten en kosten per kostensoort.....	15
4.3 Kosten per gemeente	16
4.4 Overschrijding of onderschrijding per gemeente.....	17
4.5 Voorziening.....	17
Bijlage 1 Nevenactiviteiten leden rekenkamercommissie	19

Voorwoord

Graag bied ik u het jaarverslag 2018 van de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand aan. Per 1 september 2017 ben ik als voorzitter gestart; 2018 is dus het eerste volledige jaar dat ik voorzitter ben van de rekenkamercommissie. Zoals ook al door mij genoemd in het Jaarplan voor 2019 kan ik nog steeds niet anders zeggen dan dat ik het voorzitterschap van deze commissie een mooi vervolg vind op een loopbaan waarbij ik vele jaren en in uiteenlopende functies bij de overheid werkzaam ben geweest.

Na jaren met een niet of nauwelijks wisselende personele samenstelling van onze rekenkamercommissie waren die er in 2018 (net als in 2017) wel. In januari 2018 hebben we afscheid genomen van Michel Visser en in maart 2018 is Herbert ter Beek als lid toegetreden. Binnen het secretariaat is Bea Meijboom per 1 september vertrokken naar een functie binnen de gemeente Barneveld en is Els de With eind oktober als nieuwe secretaris/onderzoeker gestart. In ruim een jaar tijd is de rekenkamercommissie dus voor meer dan de helft van samenstelling gewijzigd. Wij hebben geprobeerd dat zo geruisloos mogelijk, zonder wijziging van onze werkwijze en zonder veel tijdverlies in de lopende onderzoeken te laten verlopen.

Los van de personele wisselingen zijn er ook andere nieuwe ontwikkelingen geweest; zo zijn er meer onderzoeken gestart in samenwerking met andere rekenkamers. Wat ongewijzigd blijft is dat wij geen afrekenkamer willen zijn; wij willen opbouwend werken en bijdragen aan het lerend vermogen van de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie. Natuurlijk functioneert de rekenkamer onafhankelijk.

Dit jaarverslag geeft een overzicht van onze activiteiten in 2018 en de kosten en baten die hieraan verbonden waren. Bij het uitvoeren van deze activiteiten is mij de openheid, de betrokkenheid en het enthousiasme opgevallen in de gesprekken met personen uit alle negen gemeenten; evenals de prettige samenwerking en dat ondanks de kritische houding bij u en ons.

Graag willen we de raden, colleges en ambtelijke organisaties oprecht bedanken voor de medewerking aan onze onderzoeken. De rekenkamercommissie heeft haar rol als onafhankelijk adviesorgaan van de gemeenteraden mede daardoor weer met plezier kunnen vervullen. De onderzoeken zijn van belang, omdat wij hiermee de gemeenteraden hopen te ondersteunen bij hun controlerende en kaderstellende rol.

Met vriendelijke groet,

Jan van Zomeren
Voorzitter Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand

1. Inleiding

De onafhankelijke rekenkamercommissie heeft ten doel de gemeenteraad te ondersteunen bij zijn kaderstellende - en controlerende rol. Dit doen wij door het door het gemeentebestuur gevoerde beleid te toetsen op rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid. Met onze onderzoeksrapporten willen wij bijdragen aan de effectiviteit en efficiency van de gemeenten.

De rekenkamercommissie draagt bij aan het afleggen van rekenschap (verantwoording) door het gemeentebestuur aan de bevolking, ook doordat de rapporten in het openbaar besproken worden. Via persberichten, die vaak worden opgemerkt door de lokale media, en de website geeft de rekenkamercommissie bekendheid aan haar bestaan, werkwijze en producten.

Met ingang van 1 september 2008 is de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand haar werkzaamheden gestart. Deze rekenkamercommissie is de opvolger van de drie afzonderlijke rekenkamercommissies Barneveld/Leusden/Zeewolde, Renswoude/Scherpenzeel/Woudenberg en Nijkerk. In 2009 is de gemeente Bunnik aangesloten en vanaf 1 januari 2014 de gemeente Bunschoten. De inmiddels negen raden hebben een nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend die per 1 januari 2014 ingegaan is. De samenwerkingsovereenkomst geldt voor een periode van zes jaar.

De rekenkamercommissie bestaat uit een externe voorzitter en vier externe leden. De commissie wordt ondersteund door twee parttime ambtelijk secretarissen/onderzoekers (respectievelijk 21 en 22 uur per week). De huidige samenstelling van de rekenkamercommissie staat in onderstaand kader. Een overzicht van de nevenactiviteiten van de rekenkamerleden vindt u in bijlage 1.

Samenstelling van de rekenkamercommissie in 2018

De heer drs. Jan van Zomeren (**voorzitter**) heeft in diverse functies ruime ervaring opgedaan bij de overheid. Hij was 12,5 jaar burgemeester in de gemeenten Heumen en Gemert-Bakel. Daarvoor was hij bestuurssecretaris bij de politieregio Gelderland-Midden en plaatsvervangend kabinetschef van de Commissaris van de Koningin in Drenthe en Noord-Brabant. Ook was hij statenlid in Gelderland en raadslid in de gemeente Amerongen. Nu vervult hij enkele bestuursfuncties, o.a. voor de Stichting Kasteel Amerongen. Ook is hij betrokken bij activiteiten met betrekking tot Srebrenica.

Mevrouw ir. Ine van de Vliet EMFC RC (**lid en plaatsvervangend voorzitter**) heeft na een studie Technische Bedrijfskunde en een postdoctorale opleiding tot controller diverse functies vervuld bij een gemeente. Ook was zij lid van de rekenkamercommissie van Amersfoort en Utrechtse Heuvelrug. Momenteel is zij werkzaam als strategisch financieel adviseur bij een gemeente.

De heer dr. Mark Pen (**lid**) is hoofd onderzoekbeleid bij de Universiteit Utrecht. Eerder was hij strateeg bij een grote gemeente, plaatsvervangend griffier, (wetenschappelijk) onderzoeker, consultant en lid van een gemeentelijke rekenkamercommissie.

De heer dr. Joost Scheltinga (**lid**) heeft zowel ervaring in het bedrijfsleven, als bij de overheid en de universitaire onderzoeksweld. Tot voor kort was hij werkzaam bij de Stichting Bodemsanering NS. Ook is hij lid van de gemeenteraad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Voorheen is hij lid geweest van verschillende gemeentelijke rekenkamercommissies.

De heer drs. Herbert ter Beek MPM (***lid***) is algemeen en bedrijfseconoom en Master of Public Management. Hij is eigenaar-adviseur van een economisch beleidsonderzoeks- en adviesbureau en was zes jaar lid van de rekenkamercommissie Haarlemmermeer.

Mevrouw ir. Ingrid Spoor werkt sinds 2011 als ***secretaris/onderzoeker*** bij de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand. Daarvoor heeft zij in de gemeente Veenendaal gewerkt als secretaris van de rekenkamercommissie. Ook is zij werkzaam geweest als planning en controlmedewerker bij Wageningen UR.

Mevrouw drs. Els de With werkt sinds oktober 2018 als ***secretaris/onderzoeker*** bij de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand. Na haar studie Bestuurskunde en de politieopleiding heeft zij eerst bij de politie gewerkt. Daarna heeft zij ruim acht jaar in de gemeente Rhenen gewerkt als beleidsmedewerker Openbare Orde en Veiligheid/ Crisisbeheersing.

De heer drs. Michel Visser (***lid tot 1 februari 2018***) is hoofd Bestuur bij de provincie Zuid-Holland. Daarvoor vervulde hij diverse functies bij een gemeente en het ministerie van BZK.

Mevrouw drs. Bea Meijboom (***secretaris/onderzoeker tot 1 september 2018***) is bestuurskundige en werkte sinds 1 oktober 2008 als secretaris/onderzoeker bij de rekenkamercommissie. Hiervoor heeft zij gewerkt als communicatieadviseur bij de gemeente Utrecht en als beleidsmedewerker bij de gemeente Vleuten-De Meern.

Van links naar rechts: Herbert ter Beek, Els de With, Jan van Zomeren, Ingrid Spoor, Ine van de Vlierd en Joost Scheltinga. Mark Pen ontbreekt op de foto.

2. Wat wilden we bereiken?

2.1 Onderzoek

De belangrijkste taak van de rekenkamercommissie is het uitvoeren van onderzoeken naar het door het gemeentebestuur gevoerde beleid ten aanzien van een geselecteerd beleidsterrein op doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid:

- Doeltreffendheid: zijn de beoogde doelen en effecten van het beleid ook daadwerkelijk behaald?
- Doelmatigheid: zijn de nagestreefde beleidsdoelen tegen zo gering mogelijke inzet van middelen bereikt?
- Rechtmatigheid: voldoet de uitvoering aan de wettelijke kaders en regelgeving?

Meestal heeft het onderzoek betrekking op beleid dat al uitgevoerd is, het zogeheten ex-post onderzoek. Het kan ook voorkomen dat de rekenkamercommissie ex-ante onderzoek uitvoert. Dergelijke onderzoeken vinden voorafgaand aan de invoering van beleid plaats. In zo'n onderzoek worden bijvoorbeeld de neveneffecten of de uitvoerbaarheid van de beleidsvoornemens onderzocht.

De onderzoeken worden in principe door de rekenkamercommissie zelf uitgevoerd. Voor onderzoeken waarvoor specialistische kennis noodzakelijk is, wordt externe deskundigheid ingehuurd.

Daarnaast voert de rekenkamercommissie, zoals al in het voorwoord genoemd, ook onderzoeken uit samen met rekenkamercommissies uit andere gemeenten (die niet tot het samenwerkingsverband van rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand horen).

De rekenkamercommissie wil met haar onderzoeksrapporten leer- en verbeterprocessen stimuleren, zodat de gemeenten effectiever en efficiënter kunnen werken. Hiertoe doet zij aanbevelingen aan de gemeenteraad.

Twee tot drie jaar na het uitbrengen van het onderzoeksrapport kijkt de rekenkamercommissie vervolgens wat er gebeurd is met de aanbevelingen die de raad overgenomen heeft. Zo'n doorwerkingsonderzoek doen wij om de raden te informeren over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen. Daarnaast is het een kwaliteitstoets voor de rekenkamercommissie zelf, aangezien gekeken wordt in hoeverre de aanbevelingen ook daadwerkelijk opgevolgd konden worden.

Incidenteel kan de rekenkamercommissie na overleg met een afvaardiging van de gemeenteraad (zoals een auditcommissie of begeleidingscommissie) besluiten om een doorwerkingsonderzoek niet uit te voeren, bijvoorbeeld omdat men van mening is dat het beschikbare onderzoeksbudget beter gebruikt kan worden voor nieuw onderzoek of omdat een onderwerp niet meer actueel is. Dit kan bijvoorbeeld van toepassing zijn bij de kleinere gemeenten, omdat zij een beperkter onderzoeksbudget hebben.

2.2 Rekenschap

De rekenkamercommissie draagt bij aan het afleggen van verantwoording (rekenschap) van het gemeentebestuur aan de burgers. Deze verantwoording legt ze af door het publiceren van onderzoeksrapporten en andere publicaties. De rapporten zijn in principe openbaar en

toegankelijk voor zowel de gemeenteraden als voor de burgers en organisaties. Indien de resultaten van een onderzoek de belangen van de gemeente kan schaden, kan besloten worden om de resultaten wel te delen met het college en de raad, maar om de resultaten niet verder openbaar te maken. Met haar onderzoeksrapporten wil de rekenkamercommissie het publieke debat in de gemeenten stimuleren en daaraan bijdragen door het toelichten van de onderzoeksrapporten in openbare vergaderingen van de raadscommissies. Door middel van nieuwsbrieven, persberichten, LinkedIn, de website www.rkvalleienveluwerand.nl geeft de rekenkamercommissie bekendheid aan haar bestaan, werkwijze en activiteiten. De communicatie van de rekenkamercommissie richt zich zowel op de gemeenteraden, de colleges en ambtelijke organisaties, als op de inwoners en organisaties uit de negen betrokken gemeenten; in voorkomend geval ook daarbuiten.

In hoofdstuk 3 staat beschreven hoe dit in 2018 tot uitvoering is gebracht.

3. Wat hebben we gedaan?

3.1 Inventariseren onderzoeksonderwerpen

Hoewel de rekenkamercommissie onafhankelijk is, staat zij open voor verzoeken van de gemeenteraden en inwoners en wil ze een onderzoek graag afstemmen op de behoefte van de gemeenteraden. Voor aanvang van het onderzoek, maar ook tussentijds, vindt afstemming plaats over onderzoeksonderwerpen, onderzoeksvoorstellen en de voortgang van het onderzoek. Met uitzondering van de gemeente Renswoude hebben alle gemeenten uit ons samenwerkingsverband een auditcommissie of een vergelijkbare commissie¹, waar de afstemming met de rekenkamercommissie plaats kan vinden. Een afgevaardigde van de rekenkamercommissie is bij de betreffende vergaderingen aanwezig.

Als een onderzoeksonderwerp raadsbreed gedragen wordt, zal de rekenkamercommissie vrijwel altijd besluiten om dit onderwerp te onderzoeken. Mocht er geen raadsbreed gedragen onderwerp zijn, dan zal de rekenkamercommissie zelf besluiten of een onderzoek wel of niet uitgevoerd wordt.

3.2 Onderzoek

Onderzoeken

In 2018 hebben wij zes onderzoeken afgerond. De eindrapporten van de afgeronde onderzoeken zijn aangeboden aan de betreffende gemeenteraden en zijn gepubliceerd op de website www.rkvalleienveluwerand.nl². Ook zijn vijf onderzoeken in 2018 gestart, maar nog niet afgerond. In 2019 gaan we uiteraard verder met deze onderzoeken (zie hiervoor ook het jaarplan 2019 van de rekenkamercommissie). In tabel 1 staat een overzicht van alle onderzoeken in 2018.

Afwijking jaarplan 2018

Onze planning in het jaarplan 2018 was om in dat jaar te starten met een nieuw onderzoek in Barneveld en Leusden en met twee nieuwe onderzoeken in Zeewolde en Nijkerk. In Barneveld is het onderzoek naar innovatief aanbesteden van onderhoud wegen gestart, in Zeewolde zijn de onderzoeken naar digitale veiligheid en risicomanagement in het sociaal domein gestart en in Nijkerk is het onderzoek naar woonbeleid gestart. Het starten van een nieuw onderzoek in Leusden en Nijkerk is in 2018 niet meer gelukt, mede door de vacature van de secretaris/onderzoeker. Nu de rekenkamercommissie weer volledig bezet is, zullen deze onderzoeken in 2019 opgestart worden.

---

¹De gemeenteraden van Barneveld, Bunnik, Nijkerk, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde hebben een auditcommissie. De gemeente Bunschoten heeft een begeleidingscommissie en de gemeente Leusden heeft een werkgroep financiële verantwoording. Met de gemeente Renswoude wordt, indien nodig, afgestemd tijdens de raadscommissievergaderingen.

² Een uitzondering hierop zijn de onderzoeksrapporten over digitale veiligheid. Na een grondige afweging zijn deze rapporten niet openbaar gemaakt. De rekenkamercommissie is van mening dat openbaarmaking het belang van de gemeenten kan schaden. De rapporten bevatten gedetailleerde informatie over de architectuur van de ICT-systemen. Het is uit veiligheidsoverwegingen zeer ongewenst dat deze gegevens bij een grotere groep bekend worden. Bovendien zouden bepaalde details uit de rapporten kwaadwillenden op een idee kunnen brengen. Op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) zijn deze rapportages daarom als niet-openbaar aangemerkt. De bevindingen op hoofdlijnen heeft de rekenkamercommissie gepresenteerd in openbare brieven aan de gemeenteraden.

Tabel 1: Onderzoek rekenkamercommissie in 2018

Onderzoek 2018	Gemeente
Afgeronde onderzoeken in 2018	
Minimabeleid In 2017 heeft de raadscommissie Algemeen Bestuur van Renswoude gevraagd om een onderzoek naar het minimabeleid. De gemeente Renswoude laat het minimabeleid uitvoeren door de gemeente Veenendaal. In april 2017 is het onderzoek naar de effectiviteit van het minimabeleid gestart en begin 2018 zijn de resultaten aangeboden aan de gemeenteraad van Renswoude. De gemeenteraad van Renswoude heeft de aanbevelingen in april 2018 overgenomen.	Renswoude
Risicomanagement inkomsten Begin 2017 heeft de auditcommissie van de gemeenteraad van Woudenberg de rekenkamercommissie gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar de risico's van de gemeentelijke inkomsten. De rekenkamercommissie heeft hiermee ingestemd en het onderzoek is in juli 2017 gestart. Het onderzoek is in de eerste helft van 2018 afgerond en de resultaten zijn in juli 2018 aangeboden aan de raad. In oktober 2018 heeft de gemeenteraad van Woudenberg de aanbevelingen overgenomen.	Woudenberg
Uitvoeringsorganisatie BBS Eind 2017 is het gezamenlijke onderzoek met de rekenkamercommissies Soest en Baarn naar de uitvoeringsorganisatie BBS (Baarn, Bunschoten, Soest) gestart. Deze organisatie voert voor de drie gemeenten taken uit op het gebied van bijstand, re-integratie, minimabeleid en zorgadministratie. Het onderzoek is in opdracht van de drie rekenkamercommissie in de eerste helft van 2018 uitgevoerd door een extern bureau. Vertegenwoordigers van de drie rekenkamercommissies hebben het onderzoek begeleid. De resultaten van het onderzoek hebben de rekenkamercommissies alle drie tegelijk aangeboden aan de betreffende gemeenteraden in november 2018. In januari 2019 zijn de aanbevelingen uit het onderzoek overgenomen door de raad van Bunschoten.	Bunschoten
Risicomanagement Sociaal Domein In 2017 is de rekenkamercommissie gestart met het onderzoek naar risicomanagement in het sociaal domein, vergelijkbaar met het onderzoek in Barneveld naar dit onderwerp. Het onderzoek wordt uitgevoerd op verzoek van de auditcommissie van de gemeenteraad van Scherpenzeel. In 2018 is het onderzoek verder uitgevoerd en afgerond. In december 2018 zijn de resultaten aangeboden aan de gemeenteraad van Scherpenzeel.	Scherpenzeel
Digitale veiligheid Eind 2017 is de rekenkamercommissie in Bunnik gestart met de voorbereidingen van een onderzoek naar digitale veiligheid. Het onderzoek wordt gedaan op verzoek van de auditcommissie van de gemeenteraad van Bunnik, in navolging van vergelijkbare onderzoeken die de rekenkamercommissie gedaan heeft in de gemeenten Barneveld, Leusden en Nijkerk. Het onderzoek is in opdracht van de rekenkamercommissie uitgevoerd door Hoffmann Bedrijfsrecherche B.V. Het gaat om een vrij technisch onderzoek, gericht op de informatiesystemen van de gemeente. Doel van het onderzoek was om te toetsen of de informatiesystemen van Bunnik voldoende beveiligd waren tegen het risico van hacken. De rapportage over het onderzoek is november 2018 aangeboden aan de gemeenteraad. Op 13 december 2018 heeft de rekenkamercommissie tijdens een besloten bijeenkomst een presentatie verzorgd voor de raadsleden van Bunnik.	Bunnik

Doorwerking handhaving In 2014 heeft de rekenkamercommissie een onderzoek uitgevoerd naar de handhaving en legalisering in de gemeente Bunnik. Destijds heeft de rekenkamercommissie twee aanbevelingen gedaan om de handhaving te verbeteren. In het doorwerkingsonderzoek kijkt de rekenkamercommissie in hoeverre de aanbevelingen zijn opgevolgd. Dit doorwerkingsonderzoek is in de eerste helft van 2018 uitgevoerd en de resultaten zijn in mei 2018 aangeboden aan de gemeenteraad.	Bunnik
Lopende onderzoeken in 2018 (afronding in 2019)	
Risicomanagement Sociaal Domein In het voorjaar van 2017 heeft de werkgroep Financiële Verantwoording van de gemeente Leusden aangegeven graag een rekenkameronderzoek te willen naar het risicomanagement in het sociaal domein, vergelijkbaar met de onderzoeken in Barneveld en Scherpenzeel, maar dan wel toegespitst op de situatie in Leusden. Eind 2017 is gestart met het opstellen van de onderzoeksopzet. Het onderzoek is in 2018 uitgevoerd, maar de afronding van het onderzoek heeft vertraging opgelopen door het vertrek van één van de secretaris/onderzoekers.	Leusden
Innovatief Aanbesteding Onderhoud wegen Op verzoek van de auditcommissie van de gemeenteraad is de rekenkamercommissie gestart met een onderzoek naar het innovatief aanbesteden van het onderhoud van wegen. Het onderzoek is in de zomer van 2018 gestart en is in opdracht van de rekenkamercommissie uitgevoerd door Royalhaskoning DHV. De resultaten van het onderzoek worden in de eerste helft van 2019 aangeboden aan de gemeenteraad.	Barneveld
Digitale veiligheid In navolging van de onderzoeken in Barneveld, Leusden, Nijkerk en Bunnik heeft Hoffmann Bedrijfsrecherche B.V. in opdracht van de rekenkamercommissie ook in Zeewolde onderzoek gedaan naar de veiligheid van de informatiesystemen, of deze voldoende beveiligd zijn tegen het risico van hacken. Het onderzoek is medio 2018 uitgevoerd en de resultaten van het onderzoek zijn in 2018 reeds gedeeld met het college, zodat het college gelijk de benodigde maatregelen kon treffen. In 2019 wordt het onderzoek afgerond en worden de resultaten aangeboden aan de raad.	Zeewolde
Onderzoek Reinigingsdienst Midden Nederland Het onderzoek naar RMN is een gezamenlijk onderzoek van de rekenkamercommissies Soest, Baarn, IJsselstein, Nieuwegein en onze rekenkamercommissie. Dit onderzoek wordt in opdracht van de vijf rekenkamercommissies uitgevoerd door Royalhaskoning DHV. Het betreft een onderzoek naar de afvalverwerking en het groenbeheer. Het onderzoek is gestart in het najaar van 2018 en zal in 2019 worden afgerond. Het onderzoek wordt begeleid door een begeleidingscommissie met vertegenwoordigers van de vijf rekenkamercommissies.	Bunnik
Woonbeleid Op verzoek van de auditcommissie van Nijkerk is in de tweede helft van 2018 een onderzoek gestart naar de effectiviteit van het woonbeleid in Nijkerk. Het onderzoek zal in 2019 verder worden uitgevoerd en afgerond. De gemeente Nijkerk wil de resultaten uit het onderzoek meenemen in de nieuw op te stellen woonvisie.	Nijkerk
Risicomanagement Sociaal Domein In navolging van vergelijkbare onderzoeken in Barneveld, Scherpenzeel en Leusden is in het najaar van 2018 het onderzoek naar het risicomanagement sociaal domein in Zeewolde opgestart. Dit onderzoek wordt uitgevoerd op verzoek van de auditcommissie in Zeewolde. Het onderzoek was in eerste instantie al gepland voor 2017, maar de start van het onderzoek is uitgesteld vanwege de samenwerking tussen Zeewolde, Harderwijk	Zeewolde

en Ermelo die op dat moment werd vormgegeven. Het onderzoek zou op dat moment een te grote belasting zijn voor de ambtelijke organisatie. Het onderzoek is daarom pas gestart in de tweede helft van 2018.	

3.3 Bekendheid van de rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie wil over zichzelf en haar activiteiten bekendheid geven bij de gemeenteraden, de gemeentelijke organisaties, maatschappelijke organisaties in de gemeenten en natuurlijk de inwoners. In 2018 hebben we de publiciteit gezocht door:

- het opstellen van persberichten voor de lokale media bij aanvang van een onderzoek en bij het openbaar maken van een rapport;
- het versturen van een nieuwsbrief (in november) aan de raden, colleges en gemeentelijke organisaties om hen te informeren over de onderzoeken bij de andere gemeenten en over de voortgang van de werkzaamheden;
- het plaatsen van de onderzoeksrapporten, persberichten en de nieuwsbrief op de website www.rkvalleienveluwerand.nl en op LinkedIn. Uiteraard sturen wij de onderzoeksrapporten, zodra ze gereed zijn, ook naar de betreffende gemeenteraden, colleges en andere betrokkenen;
- het opstellen, publiceren en verspreiden van het jaarplan en jaarverslag van de rekenkamercommissie;
- de verspreiding van een informatiefolder voor (nieuwe) raadsleden na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 met als titel "Wat kan de rekenkamercommissie voor u betekenen?"

3.4 Overige activiteiten

Vergaderingen rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie heeft in 2018 vijf keer vergaderd. Deze vergaderingen gaan voornamelijk over de onderzoeken die plaatsvinden. Ook de onderwerpkeuze per gemeente vindt plaats tijdens die vergaderingen.

Vergaderingen en overleg bij de negen gemeenten

In 2018 zijn de leden van de rekenkamercommissie aanwezig geweest bij de diverse vergaderingen van de auditcommissies en begeleidingscommissies van de gemeenten. Ook bij de behandeling van de onderzoeksrapporten in de raadscommissies zijn vanuit de rekenkamercommissie de voorzitter, en/of één van de leden (de onderzoekscoördinator) en één secretaris/onderzoeker aanwezig geweest.

Volgen landelijke ontwikkelingen

De secretarissen, maar ook de voorzitter en de leden volgen landelijke ontwikkelingen op het gebied van rekenkamer(onderzoek), o.a. via vakliteratuur en internet. De secretarissen onderhouden daarnaast collegiale contacten met andere rekenkamercommissies en de landelijke kring van secretarissen van de NVRR³ om ervaringen uit te wisselen en relevante ontwikkelingen te volgen.

---

³ Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies

Evaluatie van onderzoek

Om de kwaliteit van de rekenkamercommissie te waarborgen voert de rekenkamercommissie evaluaties uit:

- Na elk onderzoek vraagt de rekenkamercommissie de gemeente om een evaluatieformulier in te vullen. Tevens vult het onderzoeksteam van de rekenkamercommissie een evaluatieformulier in. Verbeterpunten naar aanleiding hiervan verwerken de secretarissen in het onderzoeksprotocol van de rekenkamercommissie en/of in de checklist onderzoek (werkdokument van de secretarissen).
- Twee tot drie jaar na het uitbrengen van een onderzoeksrapport doet de rekenkamercommissie in principe een doorwerkingsonderzoek, mede om de effectiviteit van de eigen aanbevelingen te meten.

4. Wat heeft dat gekost?

In de samenwerkingsovereenkomst hebben de negen raden afspraken vastgelegd over de kosten van de rekenkamercommissie. Op basis hiervan golden voor 2018 de volgende bedragen⁴:

- De bijdrage per gemeente bedroeg € 1,04 per inwoner.
- De voorzitter en de leden ontvingen een bruto urenvergoeding van € 52,18 per daadwerkelijk ingezet uur.
- De voorzitter en de leden ontvingen een reiskostenvergoeding van € 0,19 per km (reistijd wordt niet vergoed).
- De voorzitter ontving een vaste jaarlijkse vergoeding van € 1.043,- naast de vergoeding voor werkelijk ingezette uren.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst geldt een streven om minimaal 70% van het budget in te zetten voor onderzoek. In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat elke gemeente over een periode van drie jaar een inzet voor onderzoek dient te ontvangen, gelijk aan haar eigen financiële bijdrage.

4.1 Totale baten

De baten van de rekenkamercommissie in 2018 bestonden uit een bijdrage van € 1,04 per inwoner van alle deelnemende gemeenten. De begroting ging uit van een geschat budget van € 224.506,-. Dit was gebaseerd op een inschatting van het totale aantal inwoners per 1 januari 2018. Op basis van het werkelijke aantal inwoners per gemeente bedraagt het totale budget € 224.921,-.

Tabel 2: Bijdrage per gemeente 2018

Gemeente	Begroot (€ 1,04 per inwoner)	Werkelijk (€ 1,04 per inwoner)
Barneveld	€ 59.280	€ 59.652
Bunnik	€ 15.827	€ 15.822
Bunschoten	€ 22.204	€ 22.116
Leusden	€ 30.936	€ 30.952
Nijkerk	€ 43.680	€ 44.016
Renswoude	€ 5.387	€ 5.388
Scherpenzeel	€ 10.272	€ 10.144
Woudenberg	€ 13.520	€ 13.543
Zeewolde	€ 23.400	€ 23.288
Totaal	€ 224.506	€ 224.921

⁴ In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat de gemeentelijke bijdrage per inwoner, de uurvergoeding van de leden en de voorzitter en de vaste jaarlijkse vergoeding van de voorzitter vanaf 1 januari 2015 jaarlijks geïndexeerd zullen worden op basis van de prijsmutatie Bruto Binnenlands Product (pBBP) volgens de meicirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken van het voorafgaande jaar.

4.2 Totale inkomsten en kosten per kostensoort

De kosten van de rekenkamercommissie zijn te verdelen in kosten voor de secretaris /onderzoekers, de kosten voor de voorzitter en leden, externe inhuur en overige kosten. Zie tabel 3 en de toelichting daaronder.

Tabel 3: Totale inkomsten en kosten per kostensoort in 2017 en 2018

Kostensoort	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Werkelijk 2018
Twee secretaris/onderzoekers	€ 161.668	€ 160.800	€ 155.192
<i>salaris + sociale lasten</i>	€ 111.495	€ 107.200	€ 103.461
<i>opslag 50% (huisvesting e.d.)</i>	€ 50.173	€ 53.600	€ 51.731
<u>besteed aan:</u>			
- onderzoek	€ 106.920	€ 112.560	€ 100.672
- secretaris	€ 54.748	€ 52.465	€ 54.519
Rekenkamercommissie (voorzitter + leden) + Externe inhuur	€ 65.994	€ 59.706	€ 87.694
<i>Vaste vergoeding voorzitter</i>	€ 1.029	€ 1.043	€ 1.043
<i>Vergaderkosten (rekenkamercommissie, auditcommissies, afstemmingsoverleggen, e.d.)</i>	€ 10.864	€ 6.200	€ 13.034
<i>Onderzoekskosten leden rekenkamercommissie</i>	€ 19.362	€ 20.000	€ 20.802
<i>Onderzoekskosten externe inhuur</i>	€ 34.739	€ 32.463	€ 52.815
Overige <i>(website, drukwerk, verzekering, reiskosten, etc)</i>	€ 5.806	€ 4.000	€ 3.827
Totaal kosten	€ 233.468	€ 224.506	€ 246.713
Totaal inkomsten	€ 220.404	€ 224.506	€ 224.921
Tekort (-)/ Overschot (+)	€ -13.064	€ 0	€ -21.792

Kosten voor twee secretaris/onderzoekers

Dit zijn de kosten voor in totaal 1,2 fte (43 uur per week). Deze zijn te verdelen in kosten voor onderzoek en kosten voor secretarisswerkzaamheden. In het salaris zitten de kosten verwerkt van sociale lasten en een opslag van 50% voor overhead (o.a. werkplek, administratie, ict) voor de gemeente Barneveld. De kosten voor onderzoek bedragen € 95,81 per uur en deze zijn doorberekend naar de gemeenten op basis van werkelijk bestede tijd.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de gerealiseerde kosten van de secretaris/onderzoekers lager waren dan de begrote kosten en de werkelijke kosten in 2017. Dit komt met name doordat gedurende enkele maanden de vacature van de secretaris/onderzoeker nog niet opgevuld was.

Kosten voor de voorzitter en de leden van de rekenkamercommissie + externe inhuur

Deze kosten bestaan uit een vaste vergoeding voor de voorzitter, vergaderkosten van de leden, kosten voor directe inzet van de leden voor onderzoek en kosten voor inhuur van externen.

Uit de tabel blijkt dat voornamelijk de vergaderkosten hoger waren dan gepland en ook hoger dan vorig jaar. De daadwerkelijke kosten bedroegen € 13.034,-. De toename is voor een groot deel toe te schrijven aan de extra inzet van de voorzitter en de leden die nodig was voor de wervingsprocedure van de nieuwe secretaris/onderzoeker en een nieuw lid; daarnaast was er extra overleg met gemeenten als gevolg van interpretatieverschillen met betrekking tot de

Verordening en was er een kennismakingsronde. Dit deel van de overschrijding heeft dus een eenmalig karakter. Daarnaast is er een structureel deel; zo is er nu een maandelijks overleg tussen voorzitter en secretarissen. Tenslotte speelt nog mee dat er onderzoeken zijn gestart in samenwerking met andere rekenkamercommissies; dit heeft in het begin tot extra interne afstemming geleid over de te volgen werkwijze.

Overige kosten

Deze overige kosten betreffen o.a. reiskosten, uitgaven voor verzekeringen, drukwerk en onderhoud van de website. Deze kosten waren ongeveer zoals begroot.

4.3 Kosten per gemeente

De kosten van de rekenkamercommissie zijn te verdelen in kosten voor onderzoek en overige (indirecte) kosten. De kosten worden als volgt verdeeld over de gemeenten:

Tabel 4: Kosten per gemeente in 2018

Gemeente	Kosten onderzoek		Overige kosten	Totaal
	secretaris/ onderzoekers	voorzitter en leden + externe inhuur	<i>Naar rato verdeeld naar inwonersaantal</i>	
Barneveld	€ 17.916	€ 20.826	€ 19.208	€ 57.950
Bunnik	€ 16.144	€ 22.703	€ 5.095	€ 43.942
Bunschoten	€ 13.318	€ 10.992	€ 7.121	€ 31.431
Leusden	€ 13.102	€ 2.197	€ 9.966	€ 25.266
Nijkerk	€ 5.557	€ 1.446	€ 14.173	€ 21.175
Renswoude	€ 1.246	€ 315	€ 1.735	€ 3.296
Scherpenzeel	€ 16.791	€ 2.591	€ 3.266	€ 22.648
Woudenberg	€ 9.461	€ 1.674	€ 4.361	€ 15.496
Zeewolde	€ 7.138	€ 10.872	€ 7.499	€ 25.508
Totaal	€ 100.672	€ 73.617	€ 72.423	€ 246.713

Kosten voor onderzoek

De onderzoekskosten zijn direct gerelateerd aan concrete onderzoeksactiviteiten en zijn verdeeld over de gemeenten naar werkelijk daarvoor gemaakte uren. De onderzoekskosten bestaan uit uren gemaakt door de secretaris/onderzoekers, de voorzitter en leden van de rekenkamercommissie en externe inhuur.

Overige kosten (indirecte, niet onderzoekskosten)

De overige kosten worden verdeeld over de gemeenten naar rato van het aantal inwoners. Het gaat hierbij om de kosten voor de volgende activiteiten:

- vergaderingen van de rekenkamercommissie (gaan hoofdzakelijk over de onderzoeken, maar worden toch tot de indirecte uren gerekend), zie tabel 3;
- het opstellen van het jaarplan en het jaarverslag van de rekenkamercommissie;
- het uitvoeren van de administratie en financiën van de rekenkamercommissie;
- inzet van de voorzitter in zijn rol als leidinggevende van secretaris/onderzoekers;
- het werven van de secretaris/onderzoeker;
- de communicatie met de gemeenten over jaarplan, jaarverslag, nieuwsbrief, LinkedIn, e.d.;
- de vaste jaarlijkse vergoeding voor de voorzitter;
- reiskosten per km van de leden en de voorzitter van de rekenkamercommissie;
- het volgen van gemeentelijke ontwikkelingen;
- het inventariseren van onderzoeksonderwerpen bij de gemeenteraden;

- afstemming met delegaties van de verschillende raden en de aanwezigheid bij vergaderingen van bijvoorbeeld auditcommissies, raadscommissies en begeleidingscommissies.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst geldt een streven om minimaal 70% van het budget in te zetten voor onderzoek. In totaal heeft de rekenkamercommissie in 2018 71% van haar uitgaven direct besteed aan onderzoek (€ 174.289,- van de totale uitgaven van € 246.713,-). Dat betekent dat ondanks de kostenstijging zoals genoemd toch het streven van 70% is gehaald.

4.4 Overschrijding of onderschrijding per gemeente

Zoals eerder al opgemerkt mag de rekenkamercommissie budget overhevelen naar een volgend jaar (tot een maximum van de helft van het jaarbudget). In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat elke gemeente over een periode van drie jaar een inzet voor onderzoek dient te ontvangen, gelijk aan haar eigen financiële bijdrage.

Tabel 5 vergelijkt de bijdrage per gemeente voor 2018 met de kosten die de rekenkamercommissie per gemeente gemaakt heeft. Zo wordt inzichtelijk welke gemeenten over 2018 een overschrijding hebben en welke gemeenten een onderschrijding. De overschrijdingen en onderschrijdingen per gemeente worden verrekend met de voorzieningen per gemeente. Zie hiervoor paragraaf 4.5.

Tabel 5: Overschot of tekort per gemeente in 2018

Gemeente	bijdrage over 2018	Totale kosten 2018	Overschot of tekort over 2018
Barneveld	€ 59.652	€ 57.950	€ 1.702
Bunnik	€ 15.822	€ 43.942	-€ 28.120
Bunschoten	€ 22.116	€ 31.431	-€ 9.315
Leusden	€ 30.952	€ 25.266	€ 5.686
Nijkerk	€ 44.016	€ 21.175	€ 22.841
Renswoude	€ 5.388	€ 3.296	€ 2.092
Scherpenzeel	€ 10.144	€ 22.648	-€ 12.504
Woudenberg	€ 13.543	€ 15.496	-€ 1.953
Zeewolde	€ 23.288	€ 25.508	-€ 2.220
Totaal	€ 224.921	€ 246.713	-€ 21.792

Voor de gemeenten Bunnik, Bunschoten, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde waren de kosten per gemeente groter dan de bijdrage. Voor deze gemeenten zijn daarom middelen onttrokken aan de voorziening (opgebouwde reserve) van die gemeente bij de rekenkamercommissie. Voor de gemeenten Barneveld, Leusden, Nijkerk en Renswoude waren de uitgaven van de rekenkamercommissie lager dan de bijdrage per gemeente. Voor deze gemeenten zijn middelen gestort in de voorziening die de rekenkamercommissie per gemeente bijhoudt (zie tabel 6).

4.5 Voorziening

Totale voorziening

Het budget voor 2018 op basis van het werkelijke aantal inwoners per 1 januari 2018 bedroeg € 224.921,-. De rekenkamercommissie heeft in 2018 in totaal € 246.713,- uitgegeven. De totale voorziening van de rekenkamercommissie voor de 9 gemeenten bedroeg eind 2017

€ 77.641,-. De overschrijding uit 2018 van € 21.792,- is onttrokken aan dit overschot. De totale voorziening per 31 december 2018 bedraagt daarmee € 55.849,- (zie tabel 6).

Voorziening per gemeente

Een overzicht van de voorzieningen verdeeld over de gemeenten staat in tabel 6. Bij het opstellen van het onderzoeksprogramma van de rekenkamercommissie voor 2019 is rekening gehouden met de omvang van de voorziening per gemeente. Dat betekent dat de rekenkamercommissie in 2019 voor Nijkerk en Zeewolde meerdere onderzoeken gepland heeft.

Tabel 6: Overzicht totale voorziening rekenkamercommissie

Gemeente	Voorzieningen per 31/12/2017	Overschot of tekort over 2018	Voorziening per 31/12/2018
Barneveld	-€ 25.895	€ 1.702	-€ 24.193
Bunnik	€ 11.292	-€ 28.120	-€ 16.828
Bunschoten	-€ 4.210	-€ 9.315	-€ 13.525
Leusden	€ 8.837	€ 5.686	€ 14.523
Nijkerk	€ 19.665	€ 22.841	€ 42.506
Renswoude	-€ 3.713	€ 2.092	-€ 1.621
Scherpenzeel	€ 13.568	-€ 12.504	€ 1.064
Woudenberg	€ 14.342	-€ 1.953	€ 12.389
Zeewolde	€ 43.755	-€ 2.220	€ 41.535
Totaal	€ 77.641	-€ 21.792	€ 55.849

Bijlage 1 Nevenactiviteiten leden rekenkamercommissie

Deze bijlage bevat een overzicht van de beroepsmatige - en nevenactiviteiten van de voorzitter en de leden van de rekenkamercommissie **op 31 december 2018** – naast de activiteiten die zij verrichten voor de rekenkamercommissie.

Overzicht van beroepsmatige - en nevenactiviteiten		
Naam	Functies	Bezoldigd
J. van Zomeren (voorzitter)	Bestuurslid/secretaris Stichting Kasteel Amerongen	Nee
	Projectadviseur "Srebrenica Genocide", Westerbork/Srebrenica	Nee
	Ambassadeur Euregio Rijn-Waal, Kleve	Nee
	Bestuurslid Nederlandse Federatie van Vrienden van Musea	Nee
	Lid Cliëntenraad Quarijn, locatie De Ridderhof Amerongen	Nee
F.T. van de Vlierd (lid/ plaatsvervangend voorzitter)	Strategisch financieel adviseur bij de Gemeente Veenendaal	Ja
M. Pen (lid)	Hoofd onderzoekbeleid bij de Universiteit Utrecht	Ja
J.G.W. Scheltinga (lid)	Raadslid gemeente Utrechtse Heuvelrug	Ja
H.M. ter Beek (lid)	Eigenaar-adviseur van Bureau voor Economische Argumentatie (BEA)	Ja
	Penningmeester Stichting Vrienden van Sint Ansfridus	Nee